

Ο ΑΝΩΔΥΝΟΣ ΤΟΚΕΤΟΣ *

Υπό

Π. Π. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Ἐκτάκτου Καθηγητοῦ
Διευθυντοῦ Β' Μαιευτικῆς Κλινικῆς
Μαιευτηρίου «Μαρίκα Ἡλιάδη»

Ἡ ἐγκατάστασις τοῦ τοκετοῦ διαρκεῖ ὀπωσδήποτε μεταξύ 20' μέχρι δύο ὥρων. Ἡ ἐπίτοκος προσπαθεῖ πάρα πολὺ ὥστε νὰ ἐξασφαλίσῃ εὐτυχὲς ἀποτέλεσμα δι' ἑαυτὴν καὶ τὸ τέκνον τῆς μὲ τὸ νὰ εἶναι ὀρθία καὶ νὰ περιφέρεται ἐνδεχομένως ὄλο αὐτὸ τὸ διάστημα. Συνήθως δὲ κατὰ τὸν χρόνον κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ ἐπίτοκος αἰσθάνεται ὅτι χρειάζεται βοήθεια, ἡ βοήθεια αὐτῆ δύναται νὰ τῆς παρασχεθῇ. Ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου καὶ ἐξῆς, μέχρις ὅτου ὁ τερματισμὸς τοῦ τοκετοῦ ἐγγίση, δηλ. εἰς μίαν περίοδον τεσσάρων μέχρι 15 ὥρων, ὁ λατρὸς ἀποβλέπει εἰς ἕνα τύπον ἀνακουφίσεως ἐκ τοῦ πόνου, ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται ἀναλγησία καὶ ἀμνησία.

Ὁ δρος ἀναλγησία σημαίνει ἀπουσίαν τῆς φυσιολογικῆς αἰσθήσεως τοῦ πόνου, ἐνῶ ὁ δρος ἀμνησία σημαίνει λήθην τοῦ πόνου. Ὑπάρχουν δύο τύποι φαρμάκων, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐν χρήσει πρὸς πρόκλησιν καταστάσεως ἀναλγησίας καὶ ἀμνησίας. Τὰ φάρμακα τοῦ ἑνὸς τύπου εἰς τὴν πραγματικότητά ἐξαφανίζουν τὸν πόνον, ἐνῶ τὰ φάρμακα τοῦ ἑτέρου τύπου δημιουργοῦν κατάστασιν λησμοσύνης εἰς τὴν ἐπίτοκον. Ὁ συνδυασμὸς τῶν φαρμάκων αὐτῶν τῶν δύο τύπων δίδει καλύτερα ἀποτελέσματα, παρὰ ἡ χρήσις φαρμάκων τοῦ ἑνὸς μόνον τύπου. Ὁ πόνος μειοῦται καὶ ἡ ἐπίτοκος λησμονεῖ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς λεπτοῦ εἰς τὸ ἄλλο τί συνέβη πράγματι προηγουμένως. Τὸ φάρμακον, τὸ ὁποῖον ἐχρησιμοποιήθη διὰ

νὰ προκαλέσῃ λήθην, εἶναι ἡ σοκοπολαμίνη.

Ὑπάρχουν δύο κύριαι ὁμάδες ἀναισθητικῶν ἢ ἀναλγητικῶν φαρμάκων. Ἡ μία εἶναι τὰ ναρκωτικά καὶ ἡ ἄλλη τὰ βαρβιτουρικά. Τὰ φάρμακα καὶ τῶν δύο τύπων χρησιμοποιοῦνται εὐρέως. Τελευταίως τὸ ντεμερόλ (πεθιδίνη-ντολαντίνη), ἕνα νέον συνθετικὸν φάρμακον, κατέστη πολὺ τῆς μόδας. Ἡ δρᾶσις του εἶναι παρομοία πρὸς ἐκελενὴν τῶν φαρμάκων τῆς ναρκωτικῆς ὁμάδος. Ἡ ἔλλογος χρήσις τῶν φαρμάκων ἐν συνδυασμῷ προκαλεῖ κατάστασιν ὑπνηλίας ἢ ἡμιεγρηγόρσεως, ἡ ὁποία εἶναι γνωστὴ μὲ τὸ ἀγγλοσαξωνικὸν ὄνομα twilight sleep. Ἡ συγκινητικὴ ἀντιδράσις τῆς ἐπιτόκου καθορίζεται εἰς μεγάλον βαθμὸν τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐν λόγῳ μεθόδου ἄρσεως τοῦ πόνου. Μερικαὶ γυναῖκες μὲ σχετικῶς μικρὰς δόσεις τῶν φαρμάκων τούτων καταλαμβάνονται ὑπὸ ὕπνου εὐκόλως καὶ ἐξυπνοῦν διὰ νὰ εἴδω ἑαυτὰς εἰς τὴν αἵθουσα τοκετοῦ πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν τελευταίων σταδίων τούτου. Ἄλλαι ἐπίτοκοι, ἀκόμη καὶ μὲ μεγάλας δόσεις, καθίστανται ἀνήσυχοι καὶ ἀντιδρῶν λίαν δυσμενῶς. Ὅλοι δμως ἐπίτοκοι αἱ ὁποῖαι παρουσιάζουν τελείαν ἀμνησίαν, ἀπαιτοῦν σταθεράν καὶ ἐνδελεχῆ παρακολούθησιν.

Τὸ μέγα μειονέκτημα κατὰ τὴν χρήσιν ὄλων τῶν ἐν λόγῳ φαρμάκων εἶναι ὅτι τὸ ἔμβρυον ἐπηρεάζεται ἐξ ἴσου μὲ τὴν μητέρα καὶ ὑπάρχει πάντοτε ἕνα ὑψηλὸν ποσοστὸν νεογνῶν τὰ ὁποῖα παρουσιάζουν ἀσφυξίαν, ἰδίως κυανῆν. Τὰ νεογνά ταῦτα δὲν

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου.

ἀρχίζουν νὰ ἀναπνέουν ἀφ' ἐαυτῶν. Τοῦτο, εἰς ἕν σύγχρονον Μαιευτήριον ἢ μίαν καλῶς ὠργανωμένην Κλινικὴν, ὅπου τὸ ὀξυγόνον εἶναι εὐχρηστον καὶ ὁ παρακολουθῶν ἰατρός εἶναι ἱκανός, δὲν δημιουργεῖ προβλήματα. Τὰ νεογνά ὑφίστανται τεχνητὴν ἀναπνοήν, ἐπίσης δὲ λαμβάνουν ὀξυγόνον καὶ συντόμως ἐξυπνοῦν καὶ ἀρχίζουν νὰ ἀναπνέουν καὶ νὰ κραυγάζουν. Ἐν τούτοις ἡ ἐπιπλοκὴ αὕτη ἀποφεύγεται ὅσον τὸ δυνατὸν διὰ τοῦ περιορισμοῦ τῆς χρήσεως τῶν ἐν λόγῳ φαρμάκων εἰς ἐπιτόκους αἱ ὁποῖαι δὲν πρόκειται νὰ ἔχουν τοκετὸν ἐν τὸς τεσσάρων ὥρων ἀφ' ἧς ἤρξατο ἡ χορήγησις εἰς αὐτάς τῶν ἐν λόγῳ φαρμάκων.

Κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ τοκετοῦ ἐν γενικὸν ἀναισθητικὸν εἶναι κατὰ τὸ παρὸν τὸ πλέον εὐχρηστον μέσον ἐπιτεύξεως ἀναισθησίας. Δὲν ὀμιλοῦμεν διὰ τὸ χλωροφόρμιον, τὸ ὁποῖον ἔχει ἤδη ἐγκαταλειφθῆ, ἀλλὰ ὁ αἰθῆρ καὶ τὰ πτητικὰ ἀναισθητικά, ὅπως εἶναι τὸ χλωριούχον αἰθύλιον, τὰ αερίωδη ἀναισθητικά, ὅπως εἶναι τὸ πρωτοξειδίον τοῦ ἀζώτου, τὸ αἰθυλένιον καὶ τὸ κυκλοπροπάνιον, εἶναι ἐν χρήσει. Ἐὰν ἡ ἐπίτοκος πρόκειται νὰ ἔχη φυσιολογικὸν τοκετόν, αὐτόματον δηλ. τοκετόν, ὀλίγαι εἰσπνοαὶ τοῦ ἀναισθητικοῦ ἐπαρκοῦν, ὥστε ὁ τοκετός νὰ λάβῃ χώραν ὀμαλῶς. Ἐὰν δὲν πρόκειται νὰ συμβῇ φυσιολογικὸς τοκετός, χρειάζεται ἀναισθητικὸν διὰ τὸ τελικὸν στάδιον τούτου. Ὁ αἰθῆρ ἐνταῦθα εἶναι τὸ ἐνδεικνυόμενον μέσον.

Τόσον τὰ ἀναλγητικά, ὅσον καὶ τὰ γενικὰ ἀναισθητικά φάρμακα εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιβραδύνουν τὸν τοκετόν καὶ ἐνίοτε νὰ στοιχίσουν τὴν ζωὴν ἐνὸς παιδιοῦ. Ἐπὶ πλέον ἔχουν ἱκανὰς παρενεργείας, ὅπως εἶναι ἡ ναυτία, ὁ ἔμετος, ἡ ὑπνηλία καὶ μία δυσάρεστος αἴσθησις κατὰ τὴν ἀφύπνισιν. Ἡ ἐπίτοκος εἶναι τελείως ἀνευ συνειδήσεως καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ βοηθήσῃ τὸν ἑαυτὸν τῆς. Τὸ ἔμβρυον ἐπηρεάζεται ἐπίσης καθ' ὃν τρόπον καὶ ἡ μήτηρ του. Ἐτερον μειονέκτημα εἶναι ὅτι δὲν ὑπάρχει συχνάκις καιρὸς διὰ νὰ προπαρασκευασθῇ ἡ ἐπίτοκος. Ἐὰν ἔχη λάβει τροφήν καὶ ὀκτῶ ὥρας ἀκόμη πρὸ τῆς χορηγήσεως τοῦ ἀναισθητικοῦ, ὑπάρχει κίνδυ-

νος νὰ προκληθῇ ἀναγωγὴ σιτίων ἐκ τοῦ στομάχου εἰς τοὺς πνεύμονας καὶ νὰ προκληθοῦν ἐπιπλοκαί, ὅπως ἡ πνευμονία.

Πρὸς ὑπερφαλάγγισιν τῶν ἀνωτέρω δυσκολιῶν οἱ χημικοὶ καὶ οἱ ἰατροὶ ἀνεζήτησαν διάφορον μέθοδον ἀνακούφισεως ἐκ τοῦ πόνου. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος ἀνεκαλύφθησαν τὰ τοπικὰ ἀναισθητικά. Ἐδρέθη ὅτι δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ ρίψωμεν εἰς ὑπνον ὅλον τὸ σῶμα, ἀλλὰ μόνον μίαν περιοχὴν αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν νὰ καταστήσωμεν ἀναισθητον εἰς τὸν πόνον. Ἀνεκαλύφθησαν πολλαὶ μέθοδοι χορηγήσεως τοπικῆς ἀναισθησίας, αἱ ὁποῖαι καὶ σήμερον ἀκόμη χρησιμοποιοῦνται. Κατὰ τὴν τοπικὴν ἀναισθησίαν ἡ ἀνακούφισις ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς διακοπῆς τῆς διόδου τοῦ ρεύματος τοῦ πόνου εἰς τὸν ἐγκέφαλον. Τοῦτο ἐξαφανίζει τὸν πόνον, ἔχει δὲ καὶ τὸ πλεονέκτημα ὅτι ὁ ἐγκέφαλος μένει ἐλεύθερος, ἐνεργός, ἢ πάσχουσα εὐρηται ἐν πλήρη συνειδήσει καὶ δὲν ὑπάρχουν παρενεργεῖαι τοῦ φαρμάκου ἐπὶ τοῦ ἔμβρυου. Αἱ δύο κύριαι μέθοδοι τῆς τοπικῆς ἀναισθησίας εἶναι ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡ ἱππουριδικὴ ἀναλγησία καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ νωτιαία ἀναισθησία. Ἡ τρίτη καὶ ἀπλοστέρα εἶναι ἡ τοπικὴ ἀναισθησία. Αἱ δύο πρῶται ἔχουν τὸ μειονέκτημα ὅτι ἡ ἐπίτοκος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχη αἰσθησιν πλέον τοκετοῦ, γενικῶς εἰπεῖν, ὥστε νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ βοηθήσῃ τὸν ἰατρὸν κατὰ τὴν ἐξώθησιν, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ ποσοστὸν τῶν ἐπεμβάσεων, αἱ ὁποῖαι ἀπαιτοῦνται, συγκεκριμένως δὲ τῶν ἐμβρυουλκιῶν, εἶναι μεγάλο. Ἐπίσης ἡ νωτιαία ἀναισθησία, ἐὰν δὲν γίνῃ ὑπὸ πεπειραμένου ἰατροῦ, ἔχει τὸ μειονέκτημα ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπηρεάσῃ στοιχεῖα εὐγενῆ τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ἐκ τῶν ὁποίων νὰ ὑπάρξουν ἀντιδράσεις ἐπιγενεῖς, ὅπως εἶναι μνηνιγγιτισμοί, μνηνιγγίτιδες, ἀρθραλγίαι καὶ παραλύσεις τῶν κάτω ἄκρων ἀκόμη. Ἐπομένως καὶ πείρα καὶ προσοχὴ χρειάζεται, χωρὶς ἐν τούτοις καὶ μὲ αὐτὰ ὅλα νὰ εἴμεθα ἐξησφαλισμένοι ἀπολύτως. Ἀπλοστέρον εἶδος τοπικῆς ἀναισθησίας εἶναι ἡ εἰσαγωγὴ τοπικοῦ ἀναισθητικοῦ διὰ τοῦ κόλπου πρὸς τὰ πλάγια καὶ τὸ

δπίσθιον τοίχωμα τῆς μήτρας, ὥστε νὰ ἐπιτευχθῇ ἐμποτισμὸς τῶν τοπικῶν νεύρων καὶ ἰδίως τῶν γαγγλίων τοῦ Φράνκενχῶ-ζερ, εἰς τρόπον ὥστε ἡ δίοδος τοῦ ἐμβρύου νὰ μὴ εἶναι ἐπώδυνος. Ἐκ παραλλήλου δὲ διαποτίζονται καὶ οἱ ἱστοὶ τοῦ περινεύου διὰ διαλύματος τοπικοῦ ἀναισθητικοῦ, ὅπως εἶναι ἡ νοβοκαΐνη, καὶ τοιουτοτρόπως ἡ τάσις αὐτῶν ἢ ἐνδεχομένη ἀκώσις αὐτῶν κατὰ τὸν τοκετὸν νὰ μὴ προκαλέσῃ πόνον εἰς τὴν γυναῖκα.

Παρ' ὅλα ταῦτα εἶναι δυνατόν νὰ εἰπω-μεν ὡς γενικὸν κανόνα ὅτι ὁ τοκετὸς ὑπὸ ἀναισθησίαν εἶναι πολὺ πλέον ἐπικίνδυνος παρὰ ὁ τοκετὸς χωρὶς ἀναισθησίαν, ἐκτὸς ἐὰν διὰ τῆς καταλλήλου μορφώσεως, τῆς πείρας, τῆς ἱκανότητος καὶ τῆς ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν ἐπιτόκον δυνηθῶμεν ὡς ἱατροὶ νὰ ὑπερικήσωμεν τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα δημιουργοῦνται καὶ νὰ καταστήσω-μεν εὐμενεστέραν τρόπον τινὰ τὴν φύσιν. Ἐδῶ ἀκριδῶς εἰσέρχεται ἐπὶ σκηπῆς ἕτερος παράγων, ὁ ὁποῖος εἶναι δυνατόν νὰ μᾶς βοηθήσῃ ἐν προκειμένῳ, καὶ ὁ παρά-γων αὐτὸς εἶναι ὁ ψυχολογικός.

Κατέστη δηλονότι διὰ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου ἀντιληπτόν, ὅτι ἡ ψυχολογικὴ προ-παρασκευὴ τῆς ἐπιτόκου διὰ τὸν τοκετὸν εἶναι κεφαλαίωδους σημασίας, διότι ἀπε-

δείχθη ὅτι ἀνυψώνει τὸν «οὐδὸν» τῆς ἐπι-τόκου διὰ τὸν πόνον, μὲ ἄλλας λέξεις ἀ-ξάνει τὴν ἀντοχὴν τῆς εἰς τὸν πόνον. Ἐ-κτὸς τούτου, ἡ κατανόησις ἐκ μέρους τῆς ἐπιτόκου ἐκείνου τὸ ὁποῖον ὁ ἱατρός τῆς προσπαθεῖ νὰ ἐπιτύχῃ ὑπὲρ αὐτῆς, ἐνισχύει τὴν φυσικὴν ἀντοχὴν τῆς καὶ εἶναι δυνα-τὸν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ περιορισθῶν ὅλα τὰ δυσάρεστα ψυχικὰ ἐπακόλουθα τοῦ πόνου, οἱ φόβοι, δηλονότι, αἱ ἀγωνίαι, ἡ διέγερσις, ἡ κατάπτωσις, ἡ συγκίνησις, τὸ αἶσθημα τῆς μονώσεως, τὸ αἶσθημα τῆς ἀνεπαρκειᾶς καὶ τῆς ἀνικανότητος, τὸ αἶσθημα ἀνασφαλείας. Ἡ ἐπαφὴ πρὸς τὸν ἱατρὸν τῆς ἐπιτόκου πρὸ τοῦ τοκε-τοῦ καὶ ἡ ἐκ μέρους τούτου κατάδειξις τοῦ ἐνδιαφέροντός του, ἐπὶ πλέον δὲ καὶ ἡ διαφώτισις τῆς ἐπιτόκου ἐκ μέρους τοῦ ἱατροῦ ἐφ' ὅλων τῶν ζητημάτων τῶν σχε-τικῶν μὲ τὴν φυσιολογίαν τῆς κηύσεως καὶ τοῦ τοκετοῦ, εἶναι δυνατόν νὰ ἐνισχύ-σῃ τὸν ψυχολογικὸν παράγοντα τῆς ἐπιτό-κου, εἰς σημεῖον ὥστε οὗτος νὰ ἀναλάβῃ τὸν ρόλον φαρμάκου καταπραϋντικοῦ, καὶ δὴ ἐκ τῶν πλέον ἀποτελεσματικῶν καὶ ὀ-λιγώτερον ἐπικινδύνων διὰ τὴν μητέρα καὶ τὸ ἐμβρυον.

Περὶ τούτων ὁμως εἰς τὸ προσεχές.

(Συνεχίζεται)

ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΗ ΣΥΣΚΕΥΗ ΔΙΑ ΤΑ ΝΕΟΓΕΝΝΗΤΑ ΒΡΕΦΗ

Εἰς ἔκθεσιν τῆς Βρετανικῆς Βασιλικῆς Ἐταιρίας ἐπεδείχθη πρωτότυπος συσκευή, ἡ ὁποία βοηθεῖ τὰ νεογέννητα βρέφη νὰ ἀναπνεύσων. Ὁ συνηθέστερος λόγος διὰ τὸν ὁποῖον πεθαί-νουν τὰ νεογέννητα, εἶναι ὅτι δὲν μποροῦν νὰ ἀναπνεύσων, εἴτε ἕνεκα ἐλαττώματος εἰς τοὺς πνεύμονας εἴτε ἕνεκα γενικῆς ἀδυναμίας πού ἐμποδίζει τὴν κανονικὴν ἀναπνοήν. Αἱ δυσκο-λίαι αὗται εἶναι συνήθως προσωριναὶ καὶ τὸ νεογέννητον συνέχεται ἐὰν βοηθηθῇ μὲ ἀναπνευ-στικὴν συσκευήν. Δυστυχῶς τὰ μηχανήματα τὰ χρησιμοποιούμενα διὰ τοὺς ἐνήλικας παρέ-χουν δόσιν ἀέρος κατὰ κανονικὰ διαστήματα, πρᾶγμα ἀκατάλληλον δι' ἕνα νεογέννητον, τὸ ὁποῖον συχνὰ παίρνει ὀλίγας ἀναπνοάς, σταματᾷ διὰ νὰ ξεκουρασθῇ καὶ κατόπιν πάλιν ἀνα-πνέει. Ἐὰν τοῦ ἐπιβάλλωμεν αὐτὸν κανονικὸν ρυθμὸν ἀναπνοῆς, τοῦτο ἀγωνίζεται νὰ τὸν παρακολουθήσῃ καὶ δὲν εἰσπνέει ἀρκετὸν ἀέρα διὰ νὰ διατηρηθῇ εἰς τὴν ζωὴν.

Ἡ νέα ἠλεκτρονικὴ ἀναπνευστικὴ συσκευή ἐλέγχεται ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ νεογέννητον. Ὅταν τὸ μωρὸ κἀνὴ προσπάθειαν νὰ εἰσπνεύσῃ, ἡ μικρὴ μεταβολὴ πίεσεως εἰς τὴν μάσκαν τὴν το-ποθετημένην εἰς τὸ πρόσωπόν του θέτει εἰς κίνησιν μίαν εὐαίσθητον βαλβίδα καὶ θέτει εἰς λει-τουργίαν ἕνα ἠλεκτρικὸν ἐλεγκτήν. Ἡ ἀρχικὴ πίεσις πού γίνεται ἀπὸ τὸ μωρὸ ἐνισχύεται καὶ χρησιμοποιεῖται διὰ νὰ ἀνοίξῃ μίαν βαλβὶς συνδεομένη πρὸς κύλινδρον ἀέρος καὶ ὀξυγό-νου. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ μωρὸ ἀναπνέει ὅταν θέλῃ, ἡ ποσότης ὁμοῦ τοῦ ἀέρος πού παίρ-νει δὲν περιορίζεται ἀπὸ τὴν μικρὰν δύναμιν πού αὐτὸ διαθέτει. Ἐὰν τὸ παιδάκι δὲν ἀναπνεύσῃ ἐπὶ ἐπικινδύνως μακρὸν διάστημα, ἡ συσκευή τοῦ δίδει ἀναπνοήν χωρὶς αὐτὸ νὰ τὴν ζητήσῃ, μόλις δὲ τὸ μωρὸ κἀνὴ μίαν προσπάθειαν μόνο του, ἡ συσκευή ἀπαντᾷ ἀμέσως εἰς αὐτήν.

Ἡ ἐν λόγω συσκευή χρησιμοποιεῖται εἰς περίπτωσιν ἀναπνευστικῶν δυσκολιῶν εἰς προώ-ρως γεννώμενα βρέφη καὶ εἰς ὅσα ἔχουν ἀνάγκην βοηθείας.